

การพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยในจังหวัดลำปาง

Development of Skills in the 21st Century Learning Assessment of Teachers Teaching in Early Childhood Level in Lampang Province

ปรารธนา โกวิทยางกูร^{1*}

¹อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
เลขที่ 119 หมู่ 9 ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ในจังหวัดลำปางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์) อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คนที่มีความเต็มใจเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย” 2) แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม 3) แบบประเมินการพัฒนาการสร้างแบบประเมินในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการ และ 5) แบบบันทึกสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติเชิงบรรยาย โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา สรุปผล

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย สรุปผลใน 2 มิติ ดังนี้ มิติด้านผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย พบว่า จากการทดสอบก่อนและหลังการอบรม ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีพัฒนาการของคะแนนเพิ่มขึ้นหลังจากอบรม สรุปได้ว่าหลังการอบรมครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มมากขึ้น และมีติด้านผลการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย พบว่าทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย หลังจากการอบรมครั้งที่ 1

*ผู้เขียนหลัก

อีเมล: pratana.go@gmail.com

ครูมีทักษะตั้งแต่ระดับต่ำมากถึงระดับสูง โดยทักษะระดับสูงมีจำนวนน้อยมากเพียงร้อยละ 5.00 เท่านั้น เมื่อมีการนิเทศให้คำแนะนำ และมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 เพื่อเติมเต็มอย่างต่อเนื่องครูมีการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีทักษะในระดับสูงถึงสูงมาก โดยมีทักษะในระดับสูงมากถึงร้อยละ 90.00 และ 2) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยสรุปใน 2 ประเด็น คือ ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอน พบว่าครูระดับปฐมวัยมีความเห็นด้วยต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับมากในทุกประเด็น และความคิดเห็นต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ คือ 2.1) ความคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า โดยทั่วไปก่อนเข้าร่วมโครงการของครูผู้สอนนั้นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินในระดับหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่พบว่า ปัญหาในการดำเนินการสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้แบบประเมินที่สามารถประเมินได้อย่างครอบคลุมและตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด 2.2) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ/ความรู้ที่ความสามารถนำไปปฏิบัติจริง จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนพบว่า การเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอน ทำให้ได้รับองค์ความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติใช้จริงได้ คือ การวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียนควรประเมินเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง และประเมินระดับปฐมวัยควรเป็นการประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก และนอกจากนั้นต้องประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน 3) การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการสนทนากลุ่ม เพื่อถอดความรู้ร่วมกัน ครูผู้สอนได้ให้ความเห็นว่าจากการได้ร่วมโครงการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินในมิติที่ต่างจากเดิมคือ 3.1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง 3.2) มีความเข้าใจ และมั่นใจในการสร้างเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย 3.3) มีความเข้าใจ และตระหนักเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงมากยิ่งขึ้น 3.4) เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้

คำสำคัญ

ทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระดับปฐมวัย

Abstract

The research entitled, "Development of Skills in the 21st Century Learning Assessment of Teachers Teaching in Early Childhood Level in Lampang Province" had two objectives: 1) to develop early childhood teachers' skills in the 21st century learning assessment, and 2) to investigate teachers' opinion in concepts of the 21st century learning assessment. The target group consisted of 20 early childhood

teachers from Anuban Lampang School, Muang Lampang District, Lampang Province in the 2013 academic year. Those teachers were willing to participate in the research project. Instruments used consisted of: 1) the curriculum on an assessment of developing early childhood teachers' skills in the 21st century learning assessment; 2) pre-test and post-test used before and after the training session; 3) an assessment form on teachers' development in constructing the 21st century assessment form; 4) a questionnaire on satisfaction of teachers taking part in the project; and focus group interviews. Descriptive statistics were used to analyze the data. They involved analysis of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative data were descriptively analyzed and summarized.

The findings revealed the results of developing early childhood teachers' skills in the 21st century learning assessment that 1) When comparing the teachers' pre-test score with that of their post-test one, it was found that most of them gained better score after the first training session. Thus, it could be inferred that after the first training session on skills in the 21st century learning assessment, the target group gained considerable knowledge and understanding. Moreover, it was also found that after the first training session, teachers' skills could be ranked from very low level to that of the higher one though with a very small number of participants (5.00 percent). However, when supervision, suggestions and the second session of the workshop were provided for the participants so as to continually fulfill their knowledge, their skills were developed as a result. At the end of the project, most of the teachers possessed high to very high level of skills, especially there was 90.00 percent of those whose skills were at a very high level, 2) As for the study of the early childhood teachers' opinion on developing early childhood teachers' skills in the 21st century learning assessment were satisfied with the workshop to construct an instrument for the 21st century learning assessment at a high level and information from a focus group technique with the teachers who shared their reflection on various topics, namely: 1) their ideas of learning experience management and learning assessment before participating in the project that formerly most of them had some knowledge and understanding in learning experience management and assessment, but most of them encountered with the problems of constructing a learning assessment form that covered every aspect and served objectives that needed to be measured; 2) when putting the body of knowledge gained from participating in the project/practical knowledge into light, it was found that they learned and practiced learning by doing, also taking part in the workshop to construct an instrument used to assess learning in the 21st century provided them with the body of knowledge which was applicable for real practice, especially in measuring and assessing students' development which should be continually conducted with one student at a time. Moreover, the assessment for early childhood level should be an authentic one with various techniques and was suitable for students. It should also be systematic, well-planned with selective instruments and logs should be kept as an evidence; and 3) when putting a shift in concepts of

the 21st century learning assessment into light, it was found from a focus group technique that participating in the project caused teachers to become knowledgeable with better understanding about learning experience management and assessment, but with different dimensions from the past since: 3.1) authentically, they possessed knowledge and understanding about the 21st century learning assessment; 3.2) they had better understanding and became confident in constructing an instrument to assess learning in the early childhood level; 3.3) they had better understanding and became considerably aware of authentic assessment; and 3.4) there was a change concerning learning experience management and learning assessment.

Keywords

Skills in the 21st Century Learning Assessment, Early Childhood Level

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย นับได้ว่ามีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระดับเริ่มต้นของผู้เรียนที่สำคัญ ควรได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมเพื่อจะได้มีความพร้อมในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงปรารถนา จำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2544) ดังนั้น โรงเรียนอนุบาล จึงเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพ ควรเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 5 ปี ซึ่งลักษณะการจัดการศึกษาต้องมีลักษณะที่แตกต่างจากการศึกษาระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นวัยที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์

ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัย ควรส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กอย่างเต็มที่ ซึ่งตามหลักของการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังนั้น การจัดประสบการณ์ควรจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น โดยที่การเล่นดังกล่าวต้องไม่ใช่การเล่นโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย และไม่ใช่อการสอนเนื้อหาของระดับประถมศึกษาให้แก่เด็ก การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ครูจะต้องเข้าใจการเรียนรู้ของเด็ก และสร้างเสริมประสบการณ์และธรรมชาติการเรียนรู้ให้แก่เด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรให้เด็กมีอิสระในการเลือกเรียนตามความสนใจและความสามารถ ได้ฝึกคิด วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากบุคคลอื่น ได้ทำกิจกรรมที่ทำทายเป็นและเกิดความสำเร็จ ได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น และยอมรับ และมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนไปใช้อย่างมีความหมาย (พรฤดี ครูหงส์สา, 2556) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีจุดมุ่งหมาย

เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพ ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่สอนระดับปฐมวัยจึงได้จัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

เมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในหลายด้าน และสิ่งที่มาพร้อมกับการจัดการเรียนรู้ คือ การประเมินการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการประเมินในระดับปฐมวัยต้องประเมินอย่างครอบคลุม รอบด้าน เพื่อวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนอย่างถูกต้องเหมาะสม และต้องทำการประเมินอย่างต่อเนื่องจากการทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน ซึ่งลักษณะการวัดและประเมินควรมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพอย่างเหมาะสม ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดไว้ในหลักสูตรว่าครูผู้สอนควรมีการดำเนินการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลาย เหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ การประเมินที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการประเมินเด็กปฐมวัย คือ การประเมินตามสภาพจริงที่ครอบคลุม ควรใช้การสังเกตและบันทึกข้อมูลเก็บไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น แบบบันทึกสั้น แบบสังเกตแบบมาตรฐานประมาณค่า ฯลฯ ควรเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งการประเมินผลถือเป็นกุญแจสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดประสบการณ์ การประเมินจะช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทราบถึงพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กปฐมวัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามความสนใจของเด็ก

การประเมินในปัจจุบัน จำเป็นที่ต้องปรับให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ที่ครูผู้สอนต้องมีการปรับตัวตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งเรียกว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งลักษณะการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีการปรับตัว ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน รวมถึงการหาเครื่องมือมาตรฐานในการประเมินผล เพื่อสามารถประเมินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นการยกระดับการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันแนวคิดการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในกลุ่มครูปฐมวัย ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจจะยังไม่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญหรือยังไม่ถึงเวลาที่จะต้องประเมิน เพราะเข้าใจว่าจะต้องประเมินกันอย่างเป็นเรื่องเป็นราวในระดับประถมศึกษาเป็นต้นไปเท่านั้น การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูปฐมวัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากครูไม่มีความรู้ความเข้าใจก็จะไม่สามารถประเมินพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง อันอาจจะทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้ทำการวิจัยเพื่อติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2552 พบว่า ด้านสติปัญญาและอารมณ์ที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น และเป็นด้านที่มีพัฒนาการต่ำกว่าด้านอื่น โดยเฉพาะในด้านความสามารถในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง ส่วนด้านครูผู้สอนพบปัญหาว่าต้องปรับปรุง คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากความสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และปัญหาที่พบในการประเมินการเรียนรู้ทำให้คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นคณาจารย์ทางด้านการศึกษาวิจัยทางวัดประเมิน และวิจัยทางการศึกษา จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ จึงดำเนินการทำวิจัยการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยในจังหวัดลำปาง เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถประเมินการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุม ถูกต้อง เหมาะสมเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และสามารถขยายองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณภาพ หรือคุณลักษณะของพฤติกรรมของนักเรียนปฐมวัย ซึ่งวัดจากการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน หรือการกำหนดตัวเลขให้กับคุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกจากการสังเกต หรือทดสอบแล้วกำหนดตัวเลข หรือคะแนนให้กับสิ่งที่วัดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทักษะการประเมิน หมายถึง ความสามารถในการประเมินของครูผู้สอนตามการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นในมิติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ร่วมด้วยความสามารถด้านภาษา ด้านตัวเลข ด้านการเรียนรู้เหตุผล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจซึ่งระดับพัฒนาการของนักเรียน และได้แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพอย่างเหมาะสม

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง สมรรถนะการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ประกอบด้วย 2 ทักษะใหญ่ คือ 1) ทักษะการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ ความสามารถด้านการอ่าน ทักษะด้านการเขียน ทักษะด้านคำนวณ และ 2) ทักษะด้านบูรณาการและนวัตกรรม ซึ่งได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ตามระดับความสามารถของเด็กปฐมวัย

ความคิดเห็น หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของครูผู้สอนที่มีต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านความเห็นเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการและความเห็นด้านการปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการประเมิน โดยประเมินได้จากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มของครูผู้สอน

ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย หมายถึง ครูผู้รับผิดชอบในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์) อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ที่มีความเต็มใจและมุ่งมั่นเข้าร่วมพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.2 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการอบรมฯ ที่มีจุดเด่น คือ เน้นการวัดและการประเมิน การสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนตามแนวของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.3 ดำเนินการสร้างหลักสูตรการอบรมฯ เสร็จแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณา ความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมฯ

1.4 คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงหลักสูตรการอบรมฯ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้หลักสูตร ที่มีความเหมาะสมเตรียมนำไปใช้ในการอบรมครูผู้สอนต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม เป็นแบบปรนัย (ถูก-ผิด) จำนวน 10 ข้อ โดย คณะผู้วิจัยได้ หาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าข้อสอบมีคุณภาพดี ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ส่วนค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับสูง

2.2 แบบประเมินทักษะการสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนโดยคณะผู้วิจัย ได้หาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าแบบประเมิน มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการ โดยคณะผู้วิจัยได้หาคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพดี ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

2.4 แบบบันทึกสนทนากลุ่มของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการ คณะผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกสนทนาให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สื่อ ความหมายยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. พัฒนานวัตกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอน ในระดับปฐมวัย โดยมีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1.1 จัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอน วิธีการในการทักษะการประเมิน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ให้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในวันที่ 9 ธันวาคม 2556 ณ โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์)

1.2 คณะผู้วิจัยดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย” โดยครอบคลุมทั้งการจัดการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การประเมิน การสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับการประเมินนักเรียนในระดับปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนตามแนวของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา พร้อมให้ครูผู้สอนที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกันระดมความคิด เพื่อคัดเลือกคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ที่จะพัฒนา เพื่อสร้างแบบประเมินให้ตรงกับคุณลักษณะที่ครูต้องการพัฒนาผู้เรียน โดยครอบคลุมทักษะ

ความสามารถด้านภาษา ตัวเลข และเหตุผลตามระดับปฐมวัยด้วย ในการอบรมครั้งนี้ได้ให้ครูผู้สอนได้ฝึกสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยได้จัดการอบรมขึ้นในระหว่างวันที่ 6-7 มกราคม 2557 ณ โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์)

2. ติดตามผลและให้ข้อคิดเห็นแก่ครูที่ดำเนินการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย โดยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ครูผู้สอนนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติไปพัฒนาการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับปฐมวัยต่อไป (โดยครูดำเนินการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พร้อมทั้งการใช้แบบประเมินตลอดปีการศึกษา 2556)

2.2 คณะผู้วิจัยติดตามผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ของครู โดยให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนเพื่อทบทวน เสนอแนะการนำแบบประเมินไปใช้กับนักเรียน ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2558 ณ โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์)

2.3 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ นิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอนแนะปรับปรุงแบบประเมินและเครื่องมือต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นให้กับครูผู้สอน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนสิงหาคม 2557 ณ โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์)

3. ประเมินผลความสำเร็จของโครงการ สรุปผลการดำเนินงาน และสรุปบทเรียนร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยและครูผู้สอน โดยดำเนินการตลอดเดือนกันยายน 2557

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลจากการทดสอบความรู้ที่เกี่ยวกับการประเมินในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่าหลังอบรมคะแนนต้องผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

2. ข้อมูลจากการประเมินทักษะการสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ของครูผู้สอน ใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ โดยได้กำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้

คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 หมายถึง มีทักษะในการสร้างแบบประเมินระดับต่ำมาก

คะแนนร้อยละ 50 – 59 หมายถึง มีทักษะในการสร้างแบบประเมินระดับต่ำ

คะแนนร้อยละ 60 – 69 หมายถึง มีทักษะในการสร้างแบบประเมินระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 70 – 79 หมายถึง มีทักษะในการสร้างแบบประเมินระดับสูง

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีทักษะในการสร้างแบบประเมินระดับสูงมาก

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามของครูที่เข้าร่วมโครงการเพื่อประเมินความพึงพอใจใ้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4. ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของครูที่เข้าร่วมโครงการเพื่อสรุปผลการดำเนินโครงการใ้การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปความ

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย สรุปผลใน 2 มิติ
 - 1.1 ผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ก่อนการอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.85 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 68.50) และหลังจากการอบรมแล้วมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.20 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 92.00) ซึ่งพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีพัฒนาการของคะแนนเพิ่มขึ้นหลังจากอบรม สรุปได้ว่าหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น
 - 1.2 ผลการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย หลังจากการอบรมครั้งที่ 1 เมื่อให้ครูผู้สอนสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ ครูมีทักษะในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.00 และมีระดับต่ำ-ต่ำมาก อยู่ระหว่างร้อยละ 25.00- 20.00 โดยมีทักษะสูงมากเพียงร้อยละ 5.00 เท่านั้น เมื่อมีการนิเทศให้คำแนะนำ และมีการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เพื่อเติมเต็มอย่างต่อเนื่อง ครูมีการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการไม่ปรากฏครูผู้สอนที่มีทักษะในระดับต่ำมาก ต่ำ และปานกลางเลย ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีทักษะในระดับสูงมากถึงร้อยละ 90.00
2. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย สรุปผลใน 2 ประเด็น คือ
 - 2.1 ความคิดเห็นต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 4.15) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่า ครูผู้สอนที่เข้าร่วมอบรมมีความเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนระดับปฐมวัย รองลงมามีความเห็นด้วยมากในเรื่องความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ความรู้ที่ได้รับตรงกับความต้องการหรือความคาดหวัง และเห็นด้วยมากเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของวิทยากร
 - 2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการได้ให้ข้อสะท้อนคิดในประเด็นต่างๆ คือ

1) ความคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ พบว่าโดยทั่วไปก่อนเข้าร่วมโครงการของครูผู้สอนนั้นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินในระดับหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่พบว่า มีปัญหาในการดำเนินการสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้แบบประเมินที่สามารถประเมินได้อย่างครอบคลุมและตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

2) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ/ความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอน พบว่าการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 จากคณะวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถถ่ายทอดได้ดี ทำให้ครูผู้สอนได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงได้ คือ การวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียนควรประเมินเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง และประเมินระดับปฐมวัยควรเป็นการประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก และนอกจากนั้นต้องประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

3) การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการสนทนากลุ่ม เพื่อถอดความรู้ร่วมกัน ครูผู้สอนได้สะท้อนคิดว่าจากการเข้าร่วมโครงการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินในมิติที่ต่างจากเดิม คือ 3.1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง 3.2) มีความเข้าใจ และมั่นใจในการสร้างเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยได้อย่างแท้จริง 3.3) มีความเข้าใจ และตระหนักเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น 3.4) เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ในจังหวัดลำปางในครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย พบว่าการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับปฐมวัยหลังการอบรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากหลักสูตรที่ใช้อบรม มีความครอบคลุมและสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจึงทำให้หลักสูตรมีเนื้อหาที่เติมเต็มความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการวัด ประเมินการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหลักการ แนวคิดการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยนั้นต้องเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มุ่งเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นการวัดประเมินควรสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามวัยผู้เรียน ครูผู้สอนต้องวัดกระบวนการคิด ให้คิดเป็น เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการวัดพัฒนาการจากการเรียนรู้ของโดยการเล่นจากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล, ภาสกริ์ สังข์แก้ว, มัลลิกา ภูพัฒน์ และ จันทรทิพย์ ตั้งจิตเรณูกุล (2554) ที่ดำเนินการวิจัยการพัฒนาเครื่องมือประเมินพัฒนาการ โรงเรียนสาธิต

ละออบอุทิศ พบว่า วิธีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งจากการวัดและประเมิน และจากการสังเกต โดยประเมินพัฒนาการควรประเมินตามตัวบ่งชี้หลักสามด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม นอกจากนี้ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2547) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดและประเมินเด็กปฐมวัยว่า ครูผู้สอนต้องมุ่งเน้นพัฒนาเด็กโดยรวมทุกด้านทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการวัดและประเมินผลต้องเป็นกระบวนการที่ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ขาดมิได้ โดยการประเมินเด็กปฐมวัยนั้นครูผู้สอนต้องเน้นประเมินการเรียนรู้ในทุกด้านร่วมกัน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรการอบรมนี้ได้จัดทำขึ้นตามกรอบของการประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดความสามารถของผู้เรียนในระดับปฐมวัยได้ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม สามารถนำไปสร้างเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการใช้วัดความสามารถต่าง ๆ ของผู้เรียนได้ รวมทั้งมีมีโนทัศน์ ที่ถูกต้องในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ ในยุคศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ซึ่งส่งผลให้ครูที่เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาเครื่องมือการประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยได้

ส่วนทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย พบว่า ทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย หลังจากการอบรมครั้งแรกครูมีทักษะตั้งแต่ระดับต่ำมากถึงระดับสูง โดยทักษะระดับสูงมีจำนวนน้อยมากเพียง ร้อยละ 5.00 เท่านั้น เมื่อมีการนิเทศ ให้คำแนะนำ และมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 เพื่อเติมเต็มจากคณะผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง พบว่า ครูมีการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการครูผู้สอนส่วนใหญ่มีทักษะในระดับสูงถึงสูงมาก โดยมีทักษะในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริรัตน์ พวงยอด (2554) ที่ได้ทำการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พบว่าชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้น มีคุณภาพความเหมาะสม และเมื่อนำไปพัฒนาครูพบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีศักยภาพในการสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้จากการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการนั้นมุ่งเน้นให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการสร้างแบบประเมินอย่างแท้จริง โดยมีรูปแบบการดำเนินการ การพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยในจังหวัดลำปางอย่างครบวงจร เน้นการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินของครูผู้สอนอย่างแท้จริงมีการติดตามหลังการอบรม โดยทั่วไปการอบรมเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการอบรมก็จะให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ไปต่อยอดเอง แต่การดำเนินการพัฒนาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้มีการติดตามผลและให้ข้อคิดเห็นแก่ครูที่ดำเนินการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย หลังจากให้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติไปพัฒนาการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับปฐมวัย โดยครูดำเนินการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พร้อมทั้งการใช้แบบประเมินตลอดปีการศึกษา 2556 ซึ่งคณะผู้วิจัยลงพื้นที่ นิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบประเมินและเครื่องมือต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงทำให้ครูผู้สอนสามารถสอบถามในประเด็นต่างๆ ที่ยังไม่เข้าใจ จึงส่งผลให้ทักษะในการสร้างแบบประเมินของครูสูงขึ้น และเป็นแบบประเมินที่เหมาะสมกับการประเมินในระดับปฐมวัยอย่างแท้จริง

2. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่าครูที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก และครูที่เข้าร่วมโครงการได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการได้ให้ข้อสะท้อนคิดเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ/ความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง พบว่าการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอน ทำให้ได้องค์ความรู้ที่ได้รับและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ คือ การวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียนควรประเมินเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง และประเมินระดับปฐมวัยควรเป็นการประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก และนอกจากนั้น ต้องประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อสร้างเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด การจัดการศึกษาปฐมวัย แนวการประเมินการจัดการเรียนรู้ของปฐมวัย ซึ่งทำให้หลักสูตรอบรมสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ และสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ และเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งหลักสูตรได้มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งบูรณาการเรียนรู้

นอกจากนั้น ในการพัฒนาทักษะการสร้างแบบประเมินการเรียนรู้ของครูปฐมวัย คณะผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัย คือ ฝึกให้ครูผู้สอนประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้ 1) ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก 2) ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดปี 3) สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน 4) ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน 5) ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบแต่ควรใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงของเด็ก เช่น การสังเกตการบันทึกพฤติกรรมการสัมภาษณ์

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้จึงส่งผลให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก และครูที่เข้าร่วมโครงการได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3. การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนได้สะท้อนคิดว่าการร่วมโครงการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินในมิติที่ต่างจากเดิมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริงจากคณะผู้วิจัยที่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการวัดและประเมินผล จึงทำให้ครูมีความเข้าใจ และมั่นใจในการสร้างเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย และตระหนักเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูปฐมวัยที่ได้รับการดำเนินวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้พัฒนาทักษะอย่างครบวงจร คือ มีการให้คำปรึกษาแนะนำหลังจากการอบรม นอกจากนั้นยังมีการเติมเต็มองค์ความรู้ของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2555) ที่ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ทำการวิจัยศึกษาระบบการชี้แนะภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนมีข้อค้นพบที่สำคัญคือ การหนุนเสริมคุณภาพครูเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยระบบชี้แนะ (Coaching) ครู แทนการอบรมอย่างเดียว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่ตัวครูทั้งในด้านเจตคติและค่านิยมต่อวิชาชีพครู พฤติกรรมในกระบวนการเรียนการสอนและศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมเกิด การเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้ได้ทั้งความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งระบบการสนับสนุนที่ต่อการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู โดยการมีพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษา แนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตรในพื้นที่โรงเรียนอย่างใกล้ชิด ครูที่ได้รับการแนะนำแล้วนำกระบวนการไปใช้ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หนุนนำการเรียนรู้ จะส่งผลให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง และสุดท้ายในกระบวนการ คือ การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งที่ตัวนักเรียนและครู

นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ในจังหวัดลำปางครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ให้ความรู้ความเข้าใจและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในระดับปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการประเมินตามศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้ปรับให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธี อาทิ การสังเกต และการบันทึก โดยการบันทึกพฤติกรรมใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่างโดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน รวมถึงการสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน นอกจากนั้นใช้การสัมภาษณ์ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้ ซึ่งจากการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้จึงทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมิน ซึ่งส่งผลที่ดีต่อผู้เรียน ทำให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ มีทักษะหลากหลาย มีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อไป

สรุป

จากผลการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี ด้วยกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบตามหลักการ โดยเริ่มต้นการพัฒนาตามความต้องการของครูผู้สอนที่มีความประสงค์เข้ารับการพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ ต่อด้วยการเติมเต็มองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่ครูผู้สอน รวมถึงพัฒนาให้ครูผู้สอนที่เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการได้ฝึกทักษะการสร้างเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย รวมทั้งคณะผู้วิจัยได้มีการลงพื้นที่ติดตามให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ครูผู้สอนได้พัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูผู้สอนได้พัฒนาทั้งความรู้และทักษะ รวมถึงครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการครั้งนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับปฐมวัย โดยการประเมินการเรียนรู้ควรให้ครอบคลุมและตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด รวมถึงการประเมินควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการหลากหลาย และเหมาะสมกับเด็ก รวมถึงครูผู้สอนได้ปรับวิธีการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตั้งแต่การเตรียมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งการประเมินให้สอดคล้องกันและคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ ทักษะ รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการยังสามารถเผยแพร่ขยายองค์ความรู้ที่ได้รับไปยังเพื่อนร่วมวิชาชีพทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ยั่งยืนและพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนิเทศติดตามทำให้ครูระดับปฐมวัยได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการอบรมต่าง ๆ ควรมีการนิเทศและติดตามผลเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดประโยชน์สูงสุดสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง
2. การนำหลักสูตรไปอบรมให้แก่ครูผู้สอน วิทยากรต้องคอยติดตามและให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
3. หลักสูตรในการอบรมครูระดับปฐมวัย ต้องคัดเลือกครูที่มีความสนใจ และต้องการที่จะอบรมและอยู่ร่วมพัฒนาตลอดโครงการ ไม่ควรนำไปใช้กับการอบรมโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัยในลักษณะเครือข่ายการเรียนรู้ของครูผู้สอน
2. ควรมีการศึกษาพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)**.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว
- พรฤดี ครูหงส์สา (2556). **แนวทางการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย**. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2557,
จาก <http://www.artsedcenter.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539325493&Ntype=9>
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2544). **การพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. เอกสารการอบรม
เชิงปฏิบัติการเรื่อง พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ระหว่างวันที่ 25-27 ตุลาคม 2544 ณ หอประชุมใหญ่
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- รุ่งนภา ตั้งจิตเจริญกุล, ภาสิรี สังข์แก้ว, มัลลิกา ภูพัฒน์ และ จันทร์เพ็ญ ตั้งจิตเจริญกุล. (2554).
วิจัยการพัฒนาเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตลอออุทิศ. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2547). **เอกสารคำสอน วิชา ปว. 692 การวัดและประเมินเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริวิรัตน์ พวงยอด. (2554). **การพัฒนาศักยภาพครูในการสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์**.
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2555). **ชุดโครงการวิจัยกระบวนการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่อง**.
เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการกำกับทิศทางการวิจัยกระบวนการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำ
ต่อเนื่อง (Teacher Coaching) วันที่ 4 มิถุนายน 2556 ณ ห้องประชุม 1 สกว. ชั้น 14 อาคารเอส เอ็ม
ทาวเวอร์ กรุงเทพฯ .
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา**.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ ระดับปฐมวัยปี 2551-2552**.
กรุงเทพฯ: เพลิน สตุติโอ.